

Uchwała z dnia 17 stycznia 2008 r., III CZP 126/07

Sędzia SN Henryk Pietrkowski (przewodniczący)

Sędzia SN Mirosław Bączyk

Sędzia SN Katarzyna Tyczka-Rote (sprawozdawca)

Sąd Najwyższy w sprawie z powództwa "T.Z.M.O." S.A. w T. przeciwko "O.", sp. z o.o. w O. o zapłatę, po rozstrzygnięciu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu jawnym w dniu 17 stycznia 2008 r. zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Toruniu postanowieniem z dnia 11 września 2007 r.:

"Czy niedołączenie przez radcę prawnego (adwokata) do sprzeciwu od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym w sprawie gospodarczej dokumentu wykazującego umocowanie organu osoby prawnej udzielającego pełnomocnictwa skutkuje odrzuceniem sprzeciwu na podstawie art. 479^{8a} § 5 k.p.c.?"

podjął uchwałę:

Niedołączenie dokumentu – wykazującego umocowanie organu osoby prawnej udzielającego pełnomocnictwa – do wniesionego przez radcę prawnego sprzeciwu od nakazu zapłaty w sprawie gospodarczej, uzasadnia odrzucenie sprzeciwu (art. 479^{8a} § 5 k.p.c.).

Uzasadnienie

Przedstawione zagadnienie prawne powstało przy rozpoznawaniu zażalenia na postanowienie Sądu Rejonowego w Toruniu z dnia 12 lipca 2007 r. o odrzuceniu sprzeciwu od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym w sprawie gospodarczej. Sprzeciw złożył w imieniu pozwanej spółki jej pełnomocnik – radca prawny Tomasz P. – który wykazał swoje umocowanie pełnomocnictwem podpisanym przez prezesa zarządu spółki, natomiast nie dołączył dokumentu, z którego wynikałoby uprawnienie prezesa do występowania w imieniu spółki. Brak ten został naprawiony w sposób przewidziany w art. 130 § 1 k.p.c., po czym

sprzeciw doręczono powodowi, a sprawę skierowano na rozprawę. Po jej przeprowadzeniu Sąd Rejonowy odrzucił sprzeciw, powołując się na art. 479^{8a} § 5 k.p.c., zgodnie z którym sąd bez wzywania o uzupełnienie braków odrzuca sprzeciw wniesiony przez radcę prawnego, jeżeli ma on braki formalne uniemożliwiające nadanie mu prawidłowego biegu. Takim brakiem było, zdaniem Sądu, niedołączenie dokumentu wykazującego umocowanie organu udzielającego pełnomocnictwa do działania za mocodawcę, a czynności naprawcze nieprawidłowo podjęte przez przewodniczącego nie mogły uchylić tego rygoru. (...)

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

(...) Artykuł 479^{8a} § 5 k.p.c. jest kolejnym przejawem dążenia ustawodawcy do zwiększenia wymagań stawianych profesjonalnym pełnomocnikom procesowym i wymuszania ich realizacji surowymi sankcjami procesowymi. Wpisuje się on w ciąg nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego, których wynikiem jest m.in. wprowadzenie art. 370¹ i art. 130² § 3 k.p.c.; jego umieszczenie wśród przepisów o postępowaniu odrębnym w sprawach gospodarczych wyraża wolę rygorystycznego uregulowania procedury w tej kategorii spraw dla zagwarantowania szybkości i sprawności postępowania.

Artykuł 479^{8a} k.p.c. zawiera regulację modyfikującą na potrzeby postępowania gospodarczego ogólne, wynikające z art. 130 k.p.c., zasady postępowania w wypadku, gdy pismo procesowe nie dochowuje wymaganych warunków formalnych. Paragrafy 1-4 tego przepisu określają postępowanie naprawcze w sytuacji, w której braki uniemożliwiające nadanie sprawie biegu występują w piśmie wszczynającym postępowanie, natomiast § 5 k.p.c. odnosi się do złożonych w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji innych pism procesowych, niemogących otrzymać prawidłowego biegu wskutek braków formalnych. Takie pisma, wniesione przez stronę reprezentowaną przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, podlegają zwrotowi bez wzywania do ich poprawienia lub uzupełnienia, a sprzeciw od wyroku zaocznego, zarzuty od nakazu zapłaty oraz sprzeciw od nakazu zapłaty sąd odrzuca.

W tej sytuacji trzeba rozważyć, czy do wymagań formalnych sprzeciwu od nakazu zapłaty, złożonego w postępowaniu upominawczym w imieniu osoby prawnej przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, zaliczyć należy, poza dołączeniem pełnomocnictwa procesowego dla tego pełnomocnika, także dokumentu wykazującego, że pełnomocnictwa udzieliła osoba do tego uprawniona.

W orzecznictwie utrwalilo się stanowisko, że pełnomocnik procesowy reprezentujący osobę prawną zobowiązany jest do przedłożenia przy pierwszej dokonywanej czynności nie tylko swojego pełnomocnictwa, lecz także dokumentu wykazującego umocowanie organu osoby prawnej udzielającego tego pełnomocnictwa. Jeśli czynność tę stanowi złożenie pisma procesowego, dołączenie wymienionych dokumentów uznawane jest za jeden z warunków formalnych, które muszą zostać spełnione, by pismu można nadać prawidłowy bieg. Pogląd ten wyrażany jest zarówno na gruncie przepisów przewidujących możliwość usunięcia braków formalnych pisma w drodze postępowania naprawczego, jak i regulacji szczególnych, nakazujących zwrot pisma bez wzywania do jego uzupełnienia (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 1937 r., C I 2382/36, Zb. Urz. 1938, poz. 282, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2000 r., I CKN 345/98, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 140, oraz uchwały Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2003 r., III CZP 74/03, OSNC 2005, nr 1, poz. 6, z dnia 19 maja 2004 r., III CZP 21/04, OSNC 2005, nr 7-8, poz. 118, oraz z dnia 30 marca 2006 r., III CZP 14/06, OSNC 2006, nr 10, poz. 165) (...).

Wszystkie powołane orzeczenia akceptowały stanowisko, że warunek formalny przewidziany w art. 126 § 3 k.p.c., polegający na obowiązku dołączenia pełnomocnictwa do pisma procesowego wnoszonego przez pełnomocnika, należy rozumieć nie jako obowiązek przedłożenia pełnomocnictwa procesowego, lecz jako obowiązek przedłożenia dokumentów, które łącznie pozwalają stwierdzić, że pełnomocnictwo zostało udzielone przez mocodawcę, którego pełnomocnik reprezentuje. Takie rozumienie wymagania przewidzianego w art. 126 § 3 k.p.c. wzmacnia treść art. 89 § 1 k.p.c., w którym wyraźnie nałożony został na pełnomocnika obowiązek dołączenia do akt przy pierwszej czynności procesowej pełnomocnictwa z podpisem mocodawcy. (...) Zakres badania warunków formalnych pisma procesowego pod kątem realizacji wymagań przewidzianych w art. 126 § 3 w związku z art. 89 § 1 k.p.c. obejmuje zatem także kontrolę, czy z treści złożonego pełnomocnictwa wynika umocowanie do działania za mocodawcę. Podstawy obowiązku dołączenia do pełnomocnictwa dokumentów potwierdzających przymiot tzw. piastuna organu osoby udzielającej tego pełnomocnictwa nie należy więc poszukiwać w art. 68 k.p.c., lecz w art. 89 § 1 k.p.c.

W sytuacji, w której pełnomocnik musi wylegitymować się pełnomocnictwem z podpisem mocodawcy wobec sądu (przewodniczącego), nie znajduje zastosowania

art. 129 k.p.c. Przepis ten wprowadzicie nie zawiera ograniczeń co do dokumentów, które mogą być udostępnione we wskazany w nim sposób, jednak z jego treści wynika, że są to dokumenty podlegające badaniu na dalszym etapie postępowania, skoro składane mają być w oryginale na żądanie strony przeciwnej i wystarczające jest ich złożenie przed pierwszą rozprawą. Oczywiście jest, że strona przeciwna może zgłosić takie żądanie dopiero po nadaniu biegu pismu, a więc po pozytywnym wyniku przeprowadzonej przez sąd (przewodniczącego) kontroli warunków formalnych pisma, w tym – umocowania składającego to pismo pełnomocnika. (...)

Sposób wykazania umocowania przez mocodawcę nie stanowi dla profesjonalnego pełnomocnika trudności, zwłaszcza że deklaracyjny charakter wpisu członków organów osoby prawnej do Krajowego Rejestru Sądowego pozwala na posłużenie się w celach dowodowych nie tylko odpisem z tego rejestru, ale także innymi, łatwiej dostępnymi dla strony dokumentami. Oprócz zatem odpisu z rejestru, mającego walor dokumentu urzędowego, mogą to być także dokumenty prywatne – w wypadku osób prawnych np. odpis aktu określającego skład organów i zasady reprezentacji. Możliwość przedstawienia takich dokumentów, które powinny znajdować się w siedzibie osoby prawnej, nie nastręcza trudności, które mogłyby się wiązać z terminowym uzyskaniem odpisu z rejestru. Jeżeli natomiast pełnomocnik woli posłużyć się odpisem z rejestru, może to uczynić posługując się dokumentem sporządzonym niekoniecznie w dniu udzielania mu pełnomocnictwa (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 2007 r., III CZP 92/07 (OSNC 2008, nr 11, poz. 126) (...).

W sprawie niniejszej pojawia się jeszcze kwestia, czy i jaki wpływ na dopuszczalność zastosowania rygoru odrzucenia sprzeciwu mają inne czynności sądu, podjęte wbrew zakazom z art. 479^{8a} § 5 zdanie pierwsze k.p.c., tj. wezwanie strony o uzupełnienie braku formalnego i – po wykonaniu tego wezwania – nadanie biegu sprawie. (...) Zagadnienie, czy w ten sposób następczo wyłączona została możliwość odrzucenia sprzeciwu nie stanowiło jednak przedmiotu przedstawionego zagadnienia prawnego, Sąd Okręgowy przyjął bowiem, że czynności te były błędne i nie mogły uchylić konieczności zastosowania rygoru przewidzianego art. 479^{8a} § 5 k.p.c., po uznaniu, że sprzeciw był dotknięty wadą formalną uniemożliwiającą nadanie mu biegu. (...)

Z tych względów Sąd Najwyższy podjął uchwałę, jak wyżej.

